

УДК 78.482

DOI <https://doi.org/10.32782/2310-0583-2025-53-09>

БАЯННА ТВОРЧІСТЬ ВОЛОДИМИРА РУНЧАКА У СВІТЛІ ХУДОЖНЬО-ІДЕЙНИХ ТА ЖАНРОВО-СТИЛЬОВИХ НОВАЦІЙ УКРАЇНСЬКОЇ МУЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Андрій Сумарук – творчий аспірант кафедри народних інструментів, Львівська національна музична академія імені М.В. Лисенка
<https://orcid.org/0009-0003-2299-6857>

У статті висвітлено творчу постать Володимира Рунчака як одного з найвідоміших адептів розвитку сучасного баянного мистецтва. Українська баянна культура є порівняно молодим явищем в історії національного музичного мистецтва. На другу половину ХХ століття припадає її найбільш активний етап розвитку, пов'язаний з якісним оновленням музично-лексичного фонду, новаторським трактуванням музичних форм, розширенням образно-тематичного поля. Творчість В. Рунчака, що розгортається в останній третині ХХ – на початку ХХІ століть, відображає модерний характер музичного мовлення та відповідає сучасним канонам музичної думки.

Проаналізовано ключові жанрово-стильові, художньо-ідейні та образно-тематичні напрями творчості композитора та їх резонанс у зв'язку з тенденціями української музичної культури цього періоду. Виявлено, що авторський почерк В. Рунчака відображає ключові музично-стилістичні напрями та композиційні техніки свого часу, формує експериментальне поле роботи зі звуковим матеріалом. Образно-ідейна платформа творчого світогляду митця спрямована на розкриття проблем духовного життя свого сучасника. Виявлено, що художньо-естетичні категорії творчого мислення композитора органічно вписуються у площину постмодернізму.

Нова баянно-інструментальна мова у творах Володимира Рунчака зумовила інноваційний характер виконавського мистецтва, спрямованого на розкриття інтелектуалізму, глибокого психологізму, пошук нових підходів до системи виразових можливостей, розуміння тембрально-виразового потенціалу інструмента. Більшість баянних полотен композитора представлено як розгорнуті філософські концепції, що вимагає високої мистецької ерудиції та інтелектуального осмислення твору від сучасного глядача та виконавця.

Ключові слова: українська музична культура, баянне мистецтво, індивідуальний композиторський стиль, постмодернізм, музичний авангард, жанрово-стильова панорама, баянно-інструментальна мова.

Вступ. Композиторська творчість Володимира Рунчака стала по-справжньому новим словом в історії розвитку сучасного музичного мистецтва. Сценічний літопис музичних творів з кожним роком розширюється, зростає зацікавлення у наукових та музично-виконавських колах. У розмаїтій палітрі останньої третини ХХ та початку ХХІ століть В. Рунчак зберігає своє унікальне мистецьке обличчя: його оригінальні полотна відбивають складний пульс свого часу, вражають незвичним перетворенням традиційних образів-тем та музичних форм. Питомою сторінкою доробку композитора є баянна творчість, що яскраво розкриває модерні координати творчого світогляду митця, відкриваючи водночас нові художньо-інтерпретаційні можливості для солістів. Отже, українська баянна творчість як порівняно молоде явище в історії музичної культури потребує особливої актуалізації у зв'язку зі складною постмодерністичною панорамою, увагою до інноваційного характеру стилістики творів.

Аналіз основних досліджень та публікацій. У сучасній музикознавчій думці помітна зростаюча зацікавленість проблемами українського

баянного мистецтва ХХ–ХХІ століть. Серед ґрунтовних наукових розвідок, присвячених детальному висвітленню етапів розвитку баянної творчості та особливостям музично-стильового діапазону пошуків композиторів варто виділити монографії Д. Кужелева [7], А. Сташевського [14], дисертаційні дослідження Р. Безуглої [2], В. Сподаренко [12]. Проблеми баянної творчості В. Рунчака окремо розкриваються в аналітичних есе [13], що демонструють широкий погляд на художньо-естетичні категорії та музично-стилістичні засади індивідуального почерку. Важливі світоглядні та художньо-ідейні координати творчого мислення митця відображені у творчих нарисах (Г. Лук'янчук [8], Ю. Чекан [15]) та інтерв'ю з В. Рунчаком [11]. Менш дослідженим виявився виконавський аспект творчості композитора, що наразі потребує ґрунтовного комплексного аналізу технічно-виразових можливостей інструмента, взаємодії композиторської та виконавської творчості, виявлення виконавських труднощів, специфіки художньої інтерпретації. Окрім того, стилістично складна та ідейно насичена творчість В. Рунчака потребує постійної актуалізації, вияв-

лення прихованих сенсів, що по-новому розкриваються у мінливому просторі сьогодення.

Мета статті – окреслити жанрово-стильові, художньо-ідейні та образно-тематичні орієнтири баянної творчості Володимира Рунчака, розкрити значення його музичних полотен у мистецькій панорамі останньої третини ХХ – початку ХХІ століть.

Виклад основного матеріалу. Творчість Володимира Рунчака розгортається у напрямі складної та суперечливої постмодерністичної традиції, тонко відображає всю художньо-естетичну стихію періоду останньої третини ХХ – початку ХХІ століть. Розмаїтий та цікавий баянний доробок композитора відкриває нові грані сучасного музичного всесвіту. Митець не випадково фігурує у культурному просторі сьогодення як «один з плеяди дванадцяти «апостолів» сучасної української музики» та її «фанатичний пропагандист» [8], «один з найавангардовіших наших композиторів» [15]. Авангардний модус його творчості прочитується у багатстві музично-виразових засобів та композиторських технік, у широкому діапазоні розвитку звукових ресурсів, яскраво модерному характері творчого мислення. Композитор, що стоїть на засадах демократичного розвитку музичного мистецтва («потрібно бути чесним перед музикою, собою, Батьківщиною» [10]), демонструє високу творчу культуру та професійну відповідальність перед своїм глядачем та виконавцем («немає значення, яка емоція – важливо те, наскільки ти правдиво, талановито і технічно втілив її звуком» [11]), гідно формує духовне обличчя сучасної української музики.

Творчість В. Рунчака є глибоко дотичною до художньо-естетичних засад мистецтва постмодерністичної доби – його гомоцентричного характеру (духовне життя сучасника як ключове зацікавлення композитора), філософських проблем та вічних духовних цінностей, культу людської особистості, уваги до її внутрішнього світу, а також форм комунікації з навколишнім простором – зв'язок із соціумом, зі всесвітом, занурення у минуле та майбутнє. У зв'язку з цим Л. Кияновська зазначає, що Володимир Рунчак, «безперечно, віддає належне поширеній тематиці авангарду, філософсько-універсальним образам» [5, с. 317]. А. Ільїна виділяє риси антисистематичності та спонтанності музичного мистецтва останньої третини ХХ століття [4] – це можна помітити у трактуванні музичних форм та принципах розвитку тематичного матеріалу у творах В. Рунчака, зрештою, у назвах творів, пропонованих моделях сценічної поведінки. Водночас

Г. Асталаш відзначає експресивно-песимістичне забарвлення мистецтва останніх десятиліть минулого століття, що розкривається як найвище загострення, пікова точка розвитку – такі тенденції у творчості В. Рунчака постають доволі виразно [1]. Очікувано, що у баянних творах митця розкривається широке коло образів-тем – композитору доступні «серйозні» образи та освоєна згодом стихія сміхової культури, глибоке занурення у внутрішній світ та емоційний душевний вилив, що підкреслює багатомірний простір його творчого світогляду.

Індивідуальний стилістичний почерк Володимира Рунчака не менш органічно вписується у мовно-стильовий ландшафт музики ХХ століття – композитор використовує поліладові та поліфактурні прийоми, цікаво розвиває засади сонористики та алеаторики, демонструє розширене тональне мислення, а також звертається до новітніх музично-композиційних методів, експериментує з цікавими жанровими новоутвореннями. Самобутній почерк митця тонко відображає постмодерністичну панораму розвитку української музики. Важливою складовою частиною музично-стильової палітри цього періоду постає *полістилістика*, виражена у широкому колі прийомів (стилістичні алюзії та адаптації, цитування, колаж тощо). Примітно, що такі полістилістичні засади органічно вписалися в інтелектуально орієнтований простір авангарду, породжуючи цікаві діалоги між «своїм» і «чужим». Яскравим прикладом використання полістильових міксів у творчості В. Рунчака є сюїта «Портрети композиторів», де автору вдається оживити постаті найвідоміших «метрів» минулих музичних епох (Й. Бах, Н. Паганіні, І. Стравінський, Д. Шостакович). У ній Володимир Рунчак використовує мовно-стильові елементи творчості кожного композитора, перетворюючи їх у систему власного самобутнього сприйняття. У «Бахіані» він розробляє характерну інтонаційну модель ВАСН у фактурних та ритмічних варіантах, використовує поліфонічні прийоми, характерні для барокової музики. Для створення образу Д. Шостаковича автор звертається до образно-асоціативних моделей (зловісний образ токатного руху) та окремих стилістичних ідей (принципи тематичного розвитку на основі розгортання ритмо-інтонаційного зерна, характерний ладо-гармонічний колорит). Музичний образ Н. Паганіні композитор відтворює на основі переосмислення теми “Perpetum mobile” та інтонацій Капрису портретованого митця, при цьому оригінальний почерк В. Рунчака – вилив його емоційності у стабіль-

ній метричній стихії – зумовлює певну протидію полюсів «свого» та стилізованого. Стилістичні ідеї музики І. Стравінського постають на основі асоціативно-узагальнених прийомів – без цитування конкретних музичних творів (характерні для його почерку діатонічні наспіви та ритмічна пружність, імітація звучання балалайки, «гармошковий» тип фактури).

Водночас у «Портретах композиторів» варто відзначити актуалізацію *ідеї музичних присвят*, або творів “in memoria”. Такі музичні полотна-присвяти можна помітити водночас у баянній творчості Є. Юцевича, В. Подгорного, В. Дікусарова, В. Зубицького, В. Власова, А. Гайденка, А. Білошицького, А. Батршина, Я. Олексіва та інших композиторів цього періоду. І. Мринська характеризує таку тенденцію як одну з домінуючих у музичній культурі останніх десятирічь ХХ століття, що «не лише уособлює феномен пам’яті в культурі про події, традиції музичної творчості, певні історико-стильові періоди, окремі особистості, але й має високу духовно-етичну спрямованість» [9, с. 108]. Традиція присвяти музичних образів у баянних полотнах зустрічається у відомій фресці В. Рунчака – «Страсті за Владиславом». Для рельєфного відтворення образу В. Золотарьова композитор використовує широкий лексично-стильовий діапазон (створення оригінальних тематичних комплексів, інспірованих мелодичним мисленням В. Золотарьова, використання цитатного ряду, творче переосмислення особистісних ідей портретованого композитора).

Підсилена увага до звукової сфери, що зумовила «бум» *сонористики* у минулому столітті, також знайшла відображення у баянній творчості В. Рунчака. Композитор використовує новітні техніки сонористичного звукопису для підкреслення самодостанності та унікальної виразності звукових барв інструмента, шукає нові засоби створення звукового образу у його характерних виразових ознаках, апробує колористичні баянно-виконавські прийоми, демонструючи широке розмаїття інструментальної сонористики. Ю. Чекан влучно зауважує, що у творчості Володимира Рунчака «сучасний баян виступає не як традиційний нащадок «гармошки», а найперше як концертний інструмент – зі своїм яскравим незвичним тембром, багатством відтінків звучання, нескінченністю звуку» [15].

У творчості В. Рунчака помітне тяжіння до масштабних форм (соната, сюїта) та симфонічного розвитку з яскравим протиставленням тем-образів. Водночас його діалог зі звичними

музичними формами виявився далеким від традиційного – композитор відходить від узвичаєних схем та принципів розвитку, тяжіючи до вільної композиції. Так, у Сонаті “Passione” можна помітити відмову від циклічності та традиційних композиційно-драматургічних принципів сонатної форми: автор демонструє активне зіставлення контрастних образів-тем у новому форматі. У стислій інтродукції (“Largo drammatico”) формуються експресивно-декламаційні мелоформули, що згодом стають основою розвитку інтонаційної канви твору. В емоційно напружених, динамічно розмаїтих темах першого розділу (“Lo stesso tempo” та “Il sono semplice, ma mestizia”) відсутній яскравий образний контраст – обидві оповиті лірико-елегійним тоном з помітною внутрішньою напругою. У розробковому розділі композитор розвиває модифіковану тему інтродукції, що отримує різке зіткнення з новим, драматично-зловісним епізодом (“Piu mosso con collera”) – таке вибухово-динамічне піднесення відкриває другу хвилю розробки. Драматична кульмінація розробкового розділу драматургічно збігається з початком динамізованої репризи (“Largo”), де особливого значення набувають трансформовані секундові мотиви вступного розділу.

Водночас в окремих творах композитора відбилися й традиції камернізації, що особливо поширюються в останній третині минулого століття на противагу масштабним великоформатним полотнам. Д. Кужелев вбачає нову мистецьку якість творів «пізнього Рунчака» у зміні засобів музично-лексичної палітри та композиційного мислення – тяжінні до лаконізму музичного вислову, прозорості фактури, чіткості та ясності мелодичних ліній [7, с. 258]. За зразок такої камернізації дослідник бере дует “Kyrle Eleison” для баяну та скрипки. З перших тактів у творі концентровано розгортається промовиста інтонаційна формула, побудована на сплетінні виразно-просторового квінтового злету та секундового ходу (надалі вона набуває значення лейтінтонаційної формули). У такому камерному форматі, де кожен звук виразно прослуховується, композитору вдається чи не найбільш органічно кристалізувати ідею невимовності у «скрипковому» розділі. Водночас тонко розкривається «глибокодумний» тон музичного вислову, загострено-експресивний психологізм, що цікаво резонує з атмосферою ірреальності, містичності.

Стилістична панорама баянної творчості Володимира Рунчака була б неповною без згадки про так званий етноавангардний канон. Осучаснене звернення до фольклору в оновлених фор-

мах, незвичних ідейних обрамленнях сформува-ло у цей період засади неофольклоризму – його тенденції характерні і для творчості В. Рунчака. Л. Кияновська характеризує цей мистецький напрям як «незвичну для західного світогляду і напрочуд плідну та естетично повноцінну, на противагу до соціалістичного реалізму, художню тенденцію» [5, с. 108], О. Козаренко – як «доцентрову силу, що зберегла і збагатила національний семіоз в умовах українського неоавангарду кількома оригінальними версіями роботи з фольклором» [6, с. 14]. Адепти баянного мистецтва останньої третини ХХ століття В. Зубицький, А. Білошицький, І. Тараненко, А. Сташевський, В. Рунчак та їхні сучасники поєднували етнічний матеріал з модерними орієнтирами, демонструючи авторську інтерпретацію фольклорних моделей. Діалог митців з фольклором протікав у рамках жанрового синтезу та спирався на багаторівневий підхід. Твори неофольклорного нахилу виражали насамперед важливі для сьогодення художньо-змістовні ідеї: саме вони визначали відповідне оформлення фольклорних образів-мотивів, національних сюжетів, жанрових моделей тощо. Володимир Рунчак, як і його сучасники, відійшов від «зовнішньо-технічного» опрацювання фольклору та спрощених форм його трактування, які можна було помітити у баянних творах першої половини минулого століття. Композитор переосмислює фольклор у системі власного художнього світогляду на глибинному інтуїтивному рівні. Отже, неофольклорні тенденції у його творчості розкриваються у зв'язку з індивідуалізованим підходом, віддзеркалюють інтелектуально виражену музичну мову та свіжі авангардні віяння.

Найбільш виразно неофольклорні маркери творчості В. Рунчака розкриваються у його «Українській сюїті». Етнографічна аура постає вже в назвах частин, що відображають відомі народно-жанрові моделі (витримані у народно-імпровізаційній манері «Речитативи» та просвітлено-грайлива «Веснянка»). На перший погляд, для створення фольклорного колориту композитор використовує типові засоби та прийоми: етно-характерні ладо-гармонічні засоби (гуцульський лад, хроматизація щаблів), типовий фактурний виклад (використання

паралелізмів та бурдонів), а також розвиток мелодичної лінії (постійна орнаментация, використання *glissando* та спадаючих тонів для імітації плачів та голосінь), структурні особливості жанрової моделі веснянки (шестискладова модель), характерні для ритмічної пульсації веснянок ритмо-інтонаційні моделі. Водночас музичні теми позначені рельєфним авторським почерком з експресивно-емоційним мелодичним розгортанням. У музичній мові помітні цілком авангардні маркери: сонористичне звучання дисонуючої музичної тканини «Речитативів», поліладовість, незвичний фонізм кластерних мотивів у «Веснянці». У такому осучасненому зверненні до етнохарактерних моделей фольклор не постає самоціллю, а підпорядковується загальній художньо-мистецькій ідеї твору. Якщо перша та третя частини розкривають панораму автентичного народно-життєвого світу, то друга частина, представлена динамічно-моторною токатою, постає своєрідним відхиленням від «первісного» світу, вираженого в музично-фольклорних образах. У цьому розкривається образно-ідейна концепція твору – місток між фольклорним архаїчним та цивілізаційно-урбаністичним світом, що загалом відповідає художньо-образному світогляду композитора, прагненню відтворити теми людського буття, зачерпнути споконвічні філософські проблеми.

Висновки. Такий загальний огляд музично-стилістичних орієнтирів баянної творчості композитора дає змогу позиціонувати його як одного з провідних адептів розвитку сучасного музичного мистецтва. Художньо-естетична платформа творчості, музично-лексичний фонд та стилістичний почерк відповідають яскравій панорамі постмодернізму, ідейно близькі сучаснику композитора образи та символи відбивають бурхливий пульс нашого часу, торкаючись актуальних проблем сьогодення. Композитор не лише «йде в ногу» із сучасним мистецтвом, а прокладає його шляхи, цікаво комунікуючи із сучасним виконавцем та глядачем. Такі досягнення В. Рунчака резонують також з розвитком професійних засад українського баянного мистецтва, що збагачується унікальними музичними полотнами та отримує подальші виконавські перспективи.

Література

1. Асталош Г. Еволюція фортепіанної виразовості в камерно-інструментальних ансамблях українських композиторів останньої третини ХХ століття. На прикладі творчості М. Скорика, Є. Станковича, В. Сильвестрова: монографія. Львів: Сполум, 2014. 222 с.
2. Безугла Р. Баянне мистецтво в музичній культурі України (друга половина ХХ століття): дис. ... канд. мистецтвознавства: 17.00.01. Київ, 2004. 213 с.
3. Берегова О. Тенденції постмодернізму в камерних творах українських композиторів 80–90-х років ХХ сторіччя: дис. ... канд. мистецтвознавства: 17.00.03. Київ, 2000. 204 с.

4. Ільїна А. Проблема цілісності в музиці В. Сильвестрова: дис. ... канд. мистецтвознавства: 17.00.03. Київ, 2009. 229 с.
5. Кияновська Л. Українська музична культура: навчальний посібник. Тернопіль: Астон, 2000. 343 с.
6. Козаренко О. Українська національна музична мова: генеза та сучасні тенденції розвитку: автореф. дис. ... докт мистецтвознавства: 17.00.03. Київ, 2001. 36 с.
7. Кужелев Д. Баянна творчість українських композиторів другої половини XX – початку XXI століття: монографія. Львів: СПОЛОМ, 2023. 408 с.
8. Лук'янчук Г. Володимир Рунчак: композитор і сучасність. *Музика*. URL: <https://mus.art.co.ua/volodymyr-runchak-kompozytor-i-suchasnist> (дата звернення 10.04.2025).
9. Мринська І. До проблеми художньої цілісності жанру музики in memoriam у пізній творчості І. Стравінського. *Художня цілісність як феномен музичної творчості та виконавства*: збірник статей. Київ, 2005. Вип. 48. С. 104–117.
10. Парай О. Творчий шлях композитора і диригента з Луцька Володимира Рунчака. URL: <http://www.m-r.co.ua/mr/mr.nsf/0/4BFCC020D20D0684C2258AF2002D5F05?OpenDocument> (дата звернення: 15.04.2025).
11. Пилипенко Г. Володимир Рунчак: «У сучасній музиці існує псевдосерйозність, і вона відлякує молодь»: інтерв'ю. URL: <https://ukurier.gov.ua/uk/articles/volodimir-runchak-u-suchasnij-muzyci-isnuye-psevdo> (дата звернення: 10.04.2025).
12. Сподаренко В. Сильові тенденції акордеонно-баянної творчості українських композиторів другої половини XX – початку XXI століття: автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства: 17.00.03. Харків, 2015. 20 с.
13. Сташевський А. Володимир Рунчак – «Музика про життя...». Аналітичне есе баянної творчості: монографія. Луцьк: Волинська обласна друкарня, 2004. 199 с.
14. Сташевський А. Сучасна українська музика для баяна: виражальні засоби, композиційні технології, інструментальний стиль: монографія. Луганськ: Янтар, 2013. 466 с.
15. Чекан Ю. Володимир Рунчак: Музика про життя. URL: <https://www.umoloda.kiev.ua/number/105/164/3199/> (дата звернення 15.04.2025).

References

1. Astalosh, H. (2014). *Evolutsiia fortepiannoi vyrazovosti v kamerno-instrumentalnykh ansamblakh ukrainskykh kompozytoriv ostannoii tretyni XX stolittia. Na prykladi tvorchosti M. Skoryka, Y. Stankovycha, V. Sylvestrova* [Evolution of piano expressiveness in Ukrainian composers' chamber instrumental ensembles in the last third of the twentieth century. On example of M. Skoryk's, Y. Stankovych's, V. Sylvestrov's works]. Monograph. Lviv. 222 p. [in Ukrainian].
2. Bezuhla, R. (2004). *Baianne mystetstvo v muzychnii kulturi Ukrainy (druha polovyna XX stolittia)* [Bayan art in the musical culture of Ukraine (the second half of the twentieth century)]. *Candidate's thesis*. Kyiv. 213 p. [in Ukrainian].
3. Berehova, O. (2000). *Tendentsii postmodernizmu v kamernykh tvorakh ukrainskykh kompozytoriv 80–90-h rokiv XX storichchia*. [Post-postmodernist trends in Ukrainian composers' 80s–90s of the twentieth century chamber works]. *Candidate's thesis*. Kyiv. 204 p. [in Ukrainian].
4. Piina A. (2009). *Problema tsilisnosti v muzytsi V. Sylvestrova*. [Integrity issues in V. Sylvestrov's music]. *Candidate's thesis*. Kyiv. 229 p. [in Ukrainian].
5. Kyianovska, L. (2000). *Ukrainska muzychna kultura*. [Ukrainian musical culture]. Textbook. Ternopil. 343 p. [in Ukrainian].
6. Kozarenko, O. (2001). *Ukrainska natsionalna muzychna mova: heneza ta suchasni tendentsii rozvytku*. [Ukrainian national musical language: genesis and current trends in the development]. *Doctor's thesis*. Kyiv. 36 p. [in Ukrainian].
7. Kuzhelev D. (2003). *Baianna tvorchist ukrainskykh kompozytoriv druhoi polovyny XX – pochatku XXI stolittia*. [Ukrainian composers' of the second half of the XX and the beginning of the XXI centuries bayan creativity]. Monograph. Lviv, 408 p. [in Ukrainian].
8. Lukianchuk, H. *Volodymyr Runchak: kompozytor i suchasnist*. [Volodymyr Runchak: composer and modernity]. URL: <https://mus.art.co.ua/volodymyr-runchak-kompozytor-i-suchasnist> (accessed 10 Apr. 2025) [in Ukrainian].
9. Mrynska, I. (2005). *Do problemy khudozhnoi tsilisnosti zhanru muzyky in memoriam u piznii tvorchosti I. Stravinskoho* [To the problem of art integrity on the genre of music in memoriam in the late period of I. Stravinsky's works]. *Artistic integrity as a phenomenon of musical creativity and performance*. Kyiv. Vol. 48, p. 104–117 [in Ukrainian].
10. Parai, O. *Tvorchyi shliakh kompozytora i dyryhenta z Lutsk Volodymyra Runchaka*. [Composer and conductor from Lutsk Volodymyr Runchak 's journey]. URL: <http://www.m-r.co.ua/mr/mr.nsf/0/4BFCC020D20D0684C2258AF2002D5F05?OpenDocument> (accessed 15 Apr. 2025) [in Ukrainian].
11. Pylypenko, H. *Volodymyr Runchak: "U suchasni muzytsi isnuie psevdoserioznist, i вона vidliakuie molod"*. [Volodymyr Runchak]. Interview. URL: <https://ukurier.gov.ua/uk/articles/volodimir-runchak-u-suchasnij-muzyci-isnuye-psevdo> (accessed 10 Apr. 2025) [in Ukrainian].
12. Spodarenko, V. (2015). *Stylovi tendentsii akordeonno-baiannoi tvorchosti ukrainskykh kompozytoriv druhoi polovyny XX – pochatku XXI stolittia*. [Stylistic trends of accordion-bayan creativity of Ukrainian composers of the second half of the XX – beginning of the XXI centuries]. *Candidate's thesis*. Kharkiv. 20 p. [in Ukrainian].
13. Stashevskiy, A. (2004). *Volodymyr Runchak – "Muzyka pro zhyttia..."*. [Volodymyr Runchak – "Music about life..."]. Monograph. Lutsk. 199 p. [in Ukrainian].

14. Stashevskiy, A. (2013). *Suchasna ukrainska muzyky dlia bayana: vyrazhalni zasoby, kompozytsiini tekhnolohii, instrumentalnyi styl. [Modern Ukrainian music for bayan: expressive means, compositional technologies, instrumental style]*. Monograph. Luhansk. 466 p. [in Ukrainian].
15. Chekan, Y. Volodymyr Runchak: Muzyka pro zhyttia. [Volodymyr Runchak: Music about life]. URL: <https://www.umoloda.kiev.ua/number/105/164/3199> (accessed 10 Apr. 2025) [in Ukrainian].

Andriy Sumaruk – Creative Postgraduate Student at the Folk Instrument Department, Lviv National Academy of Music named after M.V. Lysenko

Volodymyr Runchak's bayan creativity in light of artistic ideological and genre style innovations of Ukrainian music culture

The article highlights creative person Volodymyr Runchak as one of the greatest reinventor modern bayan creativity. Ukrainian bayan art is a relatively recent phenomenon in the history of national musical culture. An active stage of development occurs in the second half of the XX century. It is associated with qualitative renewal of music-lexical fund, innovative treatment of musical forms, extension of thematic means. Volodymyr Runchak's creativity covers a period the last third of the XX the beginning of the XXI centuries. It reflects the modern nature of music broadcasting language and corresponds to modern musical canons.

The key genre, style, ideological and thematic directions of creativity are analyzed in light of recent trends of Ukrainian music culture. It was found that the Volodymyr Runchak's author's handwriting highlights the key stylistic avenues and compositional techniques of its time, forms an experimental field of work with the sound material. The imaginative platform of creative outlook reveals the problems of spiritual life his contemporary. It was revealed that artistic and aesthetic features of composer's creative mind fit organically into the in the postmodernist plane.

Volodymyr Runchak's new bayan instrumental language determined the innovative character of performing arts. It is focused on empowering of intellectualism and psychologism, finding new approaches to system of expressive means and understanding the expressive potential of the instrument. Most of the works were written as deployed philosophical concepts. This requires the high art erudition and intellectual reflection from the modern viewer and performer.

Key words: *Ukrainian music culture, bayan creativity, composer's unique style, postmodernism, music avant-garde, genre style panorama, bayan instrumental language.*